

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ชาติภูกฤกดาเป็นแหล่งสำคัญที่รวบรวมนิทานต่าง ๆ ของอินเดียโบราณไว้ได้มากที่สุดถึง 547 เรื่องในรูปนิทานชาดก นิทานเหล่านั้นได้รับการนำมาปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการเล่า จากนิทานธรรมชาเป็นนิทานสอนคติหรือนิทานอุทาหรณ์ที่สัมพันธ์กับแนวความคิดและหลักคำสอนทางพุทธศาสนา เนื้อหาและรูปแบบของนิทานนั้นมีลักษณะหลากหลายจนครอบคลุมนิทานอินเดียโบราณทุกประเภท¹ สามารถสื่อคติธรรมและใช้เป็นอุทาหรณ์ประกอบคำสอนทางพุทธศาสนาได้มากมายหลายแง่หลายมุม

นิทานที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับหญิงร้ายเป็นอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากจนอาจกล่าวได้ว่าชาติภูกฤกดาเป็นคัมภีร์ที่รวมนิทานเกี่ยวกับหญิงร้ายและด้อยคำโจมตีผู้หญิงไว้มากที่สุดคัมภีร์หนึ่ง หญิงร้ายในเนื้อเรื่องเหล่านั้นมีบทบาทต่าง ๆ กัน แต่ละบทบาททำให้เกิดผลร้ายต่อคู่สัมพันธ์² ในลักษณะที่แตกต่างกันไป และพฤติกรรมของหญิงร้ายเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความร้ายกาจของผู้หญิงในหลายลักษณะ

การรวบรวมเนื้อเรื่องที่เกี่ยวกับผู้หญิงร้ายทั้งหมดในชาติภูกฤกดา มาศึกษาวิเคราะห์บทบาทและพฤติกรรม จะทำให้เห็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงร้ายทั้งหมด ซึ่งจะเป็นทางศึกษาให้ทราบธรรมชาติของพุทธศาสนาที่มีต่อความเลวร้ายของผู้หญิงได้อย่างชัดเจน

¹ ดูรายละเอียดใน M. Winternitz, A History of Indian Literature, Vol. II, (New York: Russell & Russell, 1972), pp. 118-153.

² เช่น หญิงในสถานภาพภรรยาที่มีคู่สัมพันธ์คือสามีเป็นต้น ดูรายละเอียดและคำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ใน งามพิศ สัตย์สงวน, หลักมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 96-101.

จุดประสงค์และขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะค้นคว้ารวบรวมเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหญิงร้ายในชาตักฤษุกถา มาศึกษาวิเคราะห์บทบาทและพฤติกรรม เพื่อจะได้ทราบทัศนคติของชาตักฤษุกถาที่มีต่อผู้หญิงในเรื่องความเลวร้าย และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติดังกล่าวกับทัศนคติที่แสดงไว้ในพระไตรปิฎก

ขอบเขตของการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ การวิเคราะห์บทบาทและพฤติกรรมของหญิงร้าย เพื่อศึกษาให้ทราบทัศนคติของชาตักฤษุกถาที่มีต่อความร้ายของผู้หญิง ตลอดจนแนวปฏิบัติต่อผู้หญิง และเปรียบเทียบทัศนคติดังกล่าวกับทัศนคติที่ปรากฏหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจะรวบรวมนิทานที่มีเนื้อเรื่องปรากฏบทบาทของหญิงร้าย จากคัมภีร์ชาตักฤษุกถา ฉบับภาษาบาลีตัวอักษรไทย จำนวน 10 เล่ม ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2535 อันเป็นฉบับตีพิมพ์ล่าสุด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์บทบาทและพฤติกรรมของหญิงร้าย นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาศึกษาแนวคิดและทัศนคติของชาตักฤษุกถาที่มีต่อความร้ายของผู้หญิง ส่วนการเปรียบเทียบกับทัศนคติที่ปรากฏในพระไตรปิฎก จะใช้หลักฐานจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลีตัวอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งตีพิมพ์ล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2523 เป็นหลัก

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

1. การศึกษาเรื่องนี้ทำให้เข้าใจทัศนคติของพุทธศาสนาที่มีต่อความร้ายของผู้หญิง ตลอดจนแนวปฏิบัติต่อผู้หญิง
2. การศึกษาเรื่องนี้ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุ รวมทั้งเจตนารมณ์ของพระไตรปิฎก และชาตักฤษุกถาในการเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความร้ายของผู้หญิง และถ้อยคำโจมตีผู้หญิง.